

N:o 147.

Af herr **F. Berg**, *angående tillägg till förordningen om offentlighet vid underdomstolarna.*

Genom kongl. förordningen om offentlighet vid underdomstolarna den 22 april 1881 är stadgadt:

»Vid allmän underrätt, så ock vid poliskammare, när sådana mål der förehafvas, i hvilka poliskammare utöfvar domsrätt, skall rättegång hållas offentligen; och vare förty, så länge det kan ske utan trängsel för dem, som till rätten höra eller hafva med sakerna att skaffa, ej någon förment att vara inne, medan rätten sitter, der ej öfverläggning till beslut skall inom lyckta dörrar hållas, eller rätten finner förekommande mål vara för anständigheten och sedligheten stötande, i hvilka händelser åhörarne skola på ordförandens tillsägelse afträda. — Hvar som rättegång afhöra vill skall skicka sig tyst och anständigt. Gör någon annorlunda, må han från rummet afvisas. — Den, som i rätten förer ordet, ege till ordningens behållande gifva nödiga föreskrifter. Genom hvad här blifvit stadgadt göres icke någon ändring i 21 och 22 §§ 17 kapitlet rättegångsbalken.»

Af dessa bestämmelser framgår:

att allmänheten är från rättegångs afhörande utestängd, då rätten håller öfverläggning till beslut inom lyckta dörrar, eller då förekommande mål finnas vara för anständigheten och sedligheten stötande; samt

att enskild person kan förmenas vara inne medan rätten sitter, om han gjort sig skyldig till oskickligt uppförande eller om genom hans närvaro trängsel uppstår för dem, som till rätten höra eller hafva med sakerna att skaffa.

Oafsedt de fall, som omnämnas i 17 kapitlet 21 och 22 §§ rättegångsbalken, är tillträdet till domstols förhandlingar för öfrigt fritt för en hvar. Minderåriga under 18 år, ja till och med barn under 15 år hafva

i detta afseende samma rättighet som vuxna, och om jag ej är origtigt underrättad, lära de på vissa orter i ganska stor utsträckning begagna sig häraf.

Äfven för den, som icke varit i tillfälle att förvärfva någon djupare och mångsidigare erfarenhet om barn och deras naturliga egendomligheter, bör det emellertid vara påtagligt, att bevisandet af de dramer, hvilka utspelas inför domstolens skrank, svårligen kan på dem utöfva någon helsofsam inverkan. De vilsekomna existenser, som här uppbära hufvudrollerna, äro raka motsatsen till de mönsterbilder af sund och ädel mensklighet, efter hvilka man helst önskade se ungdomen dana sig sin uppfattning af lifvet. För den vuxne kan åsynen af brottslingarnes lefnadsbanor och öden under stundom måhända verka såsom en väckelse och en varning. På barnet och den halfvuxne deremot blifver intrycket lätteligen ett motsatt. Barnomsåldern och kanske i än högre grad den närmast derpå följande s. k. öfvergångsåldern kännetecknas nemligen af en naturlig böjelse att med beundran blicka upp till de egenskaper, som företrädesvis utmärka ett tidigare, råare, mera primitivt stadium af mensklig utveckling: den obändiga kraft, som trotsar hvarje tvång, den smidiga list, som kringgår hvarje hinder, det sorglösa öfverdåd, som kastar sig från äfventyr till äfventyr. Men egenskaper af detta slag träffas ej sällan i hög grad just inom förbrytarnes värld, och den faran ligger därför ingalunda fjerran, att ungdomen kan komma att finna föremålen för sin beundran och sympati just hos denna verlds hjeltar och hjeltinnor. Man utsätter sig helt visst icke för misstag, om man påstår, att ungdomens närvaro vid domstolsförhandlingar utgör *en* af källorna till den samhällssjukdom, som man brukar sammanfatta under benämningen: ungdomens »förvildning». Visserligen är denna benämning icke så litet öfverdrifven och vilseledande, men de missförhållanden, som man dermed velat uttrycka, äro allt för allvarsamma, för att man ej till deras undanrödjande borde anlita hvarje loffligt medel.

Så vidt jag förstår finnes det ingen vigtig grundsats, intet berättigadt intresse, som kräfver, att minderåriga skola hafva obehindradt tillträde till våra underrätters förhandlingar. Tvärtom synas alla skäl tala för att denna rätt borttages, och att tillträdet göres beroende af domstolens för hvarje särskildt fall gjorda medgifvande. Jag tillåter mig därför hemställa,

att Riksdagen måtte för sin del besluta ett sådant tillägg till kongl. förordningen om offentlighet vid underdomstolarna den 22 april 1881, att denna förordning erhåller följande lydelse:

Vid allmän underrätt — — — på ordförandens

tillsägelse afträda. *Den, som är under 18 års ålder, må dock ej utan af rätten gifvet tillstånd vid rättegången närvara.*

Hvar som rättegång afhöra vill — — — — —
från rummet afvisas.

Den, som i rätten — — — genast i verkställighet.

Genom hvad här blifvit stadgadt — — — — —
i 21 och 22 §§ 17 kapitlet rättegångsbalken.

Skulle lagutskottet finna, att den af mig föreslagna formuleringen är mindre lämplig, eller att den åldersgräns, vid hvilken fritt tillträde till domstolsförhandlingar bör lemnas, icke kan, på grund af något af mig förbisedt skäl, sättas så högt som vid fyllda 18 år, utan måste sänkas till exempelvis 15, anhåller jag, att utskottet måtte vidtaga de ändringar, som det för syftets vinnande anser nödiga.

Stockholm den 28 januari 1898.

Fridtjuv Berg.

N:o 148.

Herr **L. J. Jansson** i Djursåtra, *om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om ändring i förordningen angående expeditionslösen.*

Uti gällande förordning angående expeditionslösen stadgas bland annat, att protokoll, som utgifves från domstol till part, hvilken utan särskild begäran har skyldighet att lösa detsamma, skall af denne utlösas med föreskrifvet belopp, och till sådant protokoll lärer jemväl hänföras förmynderskaps och god mans förordnande.